

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl samosoudcem Mgr. Zdeňkem Macháčkem ve věci

žalobce: X, nar. X
státní příslušník Běloruské republiky
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2025, č. j. OAM-745/ZA-ZA11-ZA20-2024

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Dne 3. 6. 2024 podal žalobce žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou doplnil písemným prohlášením ze dne 6. 6. 2024. Uvedl, že je běloruským státním příslušníkem, nepraktikujícím pravoslavným křesťanem. Narodil se ve městě X na území bývalého SSSR. Je na straně

Cichanouské a proti Lukašenkovi. Když žil v Bělorusku, účastnil se nějakých protestů, v současnosti se žádných protestů neúčastní. Má syna, který se jmenuje X, narodil se v březnu X, přesné datum žalobce nezná. Není se synem v kontaktu, viděl ho jen po narození. Poslední místo bydliště ve vlasti měl v Minské oblasti v rodinném domě, kde žijí jeho rodiče. Z Běloruska odcestoval na jaře roku 2001 autobusem z Minsku do Prahy, od té doby ČR neopustil. O cestovní doklad přišel poté, co ho dal nějakému Ukrajinci, který slíbil, že mu prodlouží jeho platnost, a už mu ho nevrátil. Platný byl do roku 2021. O mezinárodní ochranu poprvé v ČR žádal v roce 2003 a jeho žádost byla zamítnuta. Je zdravý, má jen špatné zuby. V roce 1992 byl v Bělorusku podmíněčně odsouzen za napomáhání ke krádeži. K důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že v letech 2017 až 2018 sledoval politickou situaci v Bělorusku a narazil na blog pana Cichanouského. Následně své rodiče v Bělorusku telefonicky přesvědčoval, aby mu dali ve volbách svůj hlas. Stejně tak je přesvědčoval i poté, co kandidovala žena pana Cichanouského. V telefonu Lukašenka pomluvil, a teď mu za to hrozí trest. Stejně tak volal rodičům i po začátku války na Ukrajině a přesvědčoval je, že NATO je lepší než Bělorusko. Pokud by se dostal do Běloruska, tak by mu hrozilo kvůli těmto telefonátům nebezpečí. V místě bydliště ho hledali i policisté.

2. V rámci doplňujícího pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce sdělil, že v posledních letech nebyl nijak politicky aktivní, neúčastnil se demonstrací, ani v roce 2020. Bez cestovního dokladu se nemohl nikde pohybovat, neměl dostatek finančních prostředků, nechtěl podstoupit riziko spojené s účastí na demonstracích. O jeho telefonátech s rodiči se běloruské státní orgány mohly dozvědět tak, že odposlouchávají všechny zahraniční hovory. Při hovoru slyšel cvakání a ozvěnu, rodiče mu sdělili, že o politice se už po telefonu nemohou bavit. Z neopatrnosti se rovněž zmínil, že v ČR zažádal o mezinárodní ochranu, kvůli čemuž by mohl být zatčen. V Bělorusku byl naposledy v roce 2001. Žalobce přesvědčoval několik lidí o tom, že je Lukašenko vrah a zločinec a že mají podporovat Ukrajinu. Podporoval rovněž opoziční blogy tím, že jim zvyšoval sledovanost. Běloruské státní orgány ho mohou zajistit a vynutit si jeho přiznání násilím, ptaly by se, kde byl dvacet let a co dělal. Vloni ho doma hledali policisté, rodičům žádný důvod neřekli.
3. O mezinárodní ochranu žalobce žádá až nyní, protože doufal, že se po volbách v roce 2020 zlepší situace, ale nic se nestalo. V ČR pobýval nelegálně, protože se domníval, že když již žádal o azyl dříve, tak znovu žádat nemůže. Nyní mu to ale poradil právník. Nechtěl riskovat ztrátu svého rodinného života v ČR. Poté, co byl kontrolován policisty a byla mu uložena povinnost vycestovat, tak už neměl co ztratit. Doplnil, že v ČR nedělal nic nelegálního, snažil se pracovat a žít pokojně. Za 20 let svého nelegálního pobytu na území ČR nezvažoval možnost legalizace svého pobytu s konstatováním, že čekal na změnu v Bělorusku, ke které ale nedošlo ani po volbách v roce 2020. Nemá žádné jiné důkazy, že by se o něho policie zajímala, ale je mnoho informací a zpráv, které varují občany Běloruska, aby se nevraceli do země. Kromě rodičů je ještě v kontaktu se sestrou. Problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení ve vlasti neměl. Žalobce by rád strávil zbytek svého života v ČR, protože se více cítí jako občan ČR než jako občan Běloruska.
4. V průběhu řízení žalobce žalovanému oznámil a oddacím listem doložil, že se v ČR dne 15. 11. 2024 oženil s českou občankou a přijal příjmení X.
5. Napadeným rozhodnutím neudělil žalovaný žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Vycházel přitom z výpovědi žalobce, jím předložených podkladů, a z informací, které shromáždil v průběhu

správného řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Běloruské republice. Žalovaný neshledal důvod pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. a) ani § 12 písm. b) zákona o azylu. Konstatoval, že žalobce není ve vlasti pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod v smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Z Běloruska odjel v roce 2001, od té doby tam nebyl. Uváděl, že se před odjezdem účastnil nějakých protestů, avšak nezmiňoval, že by kvůli tomu čelil postihu. Žalovaný nedospěl ani k závěru, že by žalobce mohl pocítovat důvodnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu.

6. Žalobce hovořil o telefonátech s rodiči a sledování blogu. Běloruský režim postihuje především odpůrce, kteří se přímo zúčastnili protestů v roce 2020, což není případ žalobce. S velkou pravděpodobností není důvod se domnívat, že telefonáty žalobce s rodiči byly odposlouchávány. Žalobce není v takovém postavení. Není v silách běloruských orgánů monitorovat veškeré hovory ze zahraničí. Žalobce se během pobytu v ČR neúčastnil žádných politických či protirežimních akcí. Pouhé sledování blogu pana Cichanouského nevede automaticky k zájmu běloruských orgánů. Svou stopu na internetu může žalobce odstranit. Po neuznaných prezidentských volbách v roce 2020 vyvíjely aktivitu na internetu statisíce osob. Žalobcova činnost na internetu nevybočuje z normálu. S ohledem na dobu, po kterou žalobce nepobývá ve vlasti, je nelogické, aby jej doma hledali policisté. Je nepravděpodobné, aby v přísně formalistickém postupu běloruských orgánů nebyl sdělen důvod prohlídky. Nelze vyloučit, že žalobce by s ohledem na dobu pobytu v ČR mohl být po návratu do vlasti vyslechnut, takový pohovor však neznamená nebezpečí pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu.
7. Žalovaný dále uvedl, že v ČR nebyl udělen azyl nikomu z rodinných příslušníků žalobce, který tak nesplňuje důvody pro udělení azylu dle § 13 zákona o azylu, tj. za účelem sloučení rodiny. Žalovaný také zkoumal, zda žalobci nelze udělit azyl z humanitárních důvodů dle § 14 zákona o azylu, dospěl přitom k závěru, že nikoli. Žalobce nezmínil zdravotní problémy či okolnosti, které by mu bránily se o sebe postarat. Žalovaný konstatoval, že žalobcova snaha o legalizaci pobytu v ČR za účelem realizace rodinného života není důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. K tomu musí žalobce využít nástroje dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. Žalobce již ostatně dne 27. 11. 2024 požádal o přechodný pobyt z pozice rodinného příslušníka občana ČR.
8. Žalovaný dále v souladu s § 28 zákona o azylu posuzoval, zda žalobce nesplňuje podmínky k udělení doplňkové ochrany. Konstatoval, že žalobce neuvedl a ani žalovaný nezjistil žádné skutečnosti, na základě, kterých by mohla žalobci hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti nebo popravy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. a) zákona o azylu. Běloruská právní úprava umožňuje uložení trestu smrti za nejzávažnější trestné činy. V roce 2023 byla v Bělorusku odsouzena k trestu smrti 1 osoba, 1 osoba na výkon trestu čekala a žádný nebyl vykonán. Do vzniku informace OAMP, z níž žalovaný vycházel, nejsou zprávy o tom, že by byl trest smrti uložen či vykonán. Žalovaný také nezjistil žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že by byl žalobce v Bělorusku vystaven skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, tedy nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Běloruský režim pronásleduje aktivisty a své oponenty. Zaměřuje se na účastníky protestů, kde disponuje kamerovými záznamy a dalšími informacemi. Telefonáty s rodiči a sledování blogu s vysokou pravděpodobností nevystupí v zájem běloruských orgánů. Ve vlasti žalobce nebyl od roku

2001, což je známo také běloruským orgánům. Je tedy nelogické, aby jej aktuálně hledala policie, jak žalobce uváděl.

9. V Bělorusku také neprobíhá ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Žalovaný tedy dospěl k závěru, že žalobce nesplnil zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu a doplňkovou ochranu mu neudělil. Vzhledem k tomu, že žalobce nesplňuje důvody ani pro udělení doplňkové ochrany podle § 14b zákona o azylu, neboť nebylo zjištěno, že by v České republice byla udělena doplňková ochrana některému z rodinných příslušníků žalobce, nebyl žalobci udělen ani tento typ doplňkové ochrany.
10. Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce včasnou žalobou, jíž navrhoval zrušení napadeného rozhodnutí. Uvedl, že v ČR pobývá od roku 2001. V minulosti byl v Bělorusku trestně stíhán za napomáhání ke krádeži, přestože šlo o křivé obvinění. Po odchodu z Běloruska bylo proti němu zahájeno další trestní řízení v souvislosti s údajnou účastí na dopravní nehodě, přestože poškozená vzala své nároky zpět. Před svým odjezdem se účastnil protestů proti Lukašenkově režimu v Bělorusku. Žalobce v průběhu let opakovaně telefonicky diskutoval s rodiči o politické situaci v Bělorusku a snažil se jim například vysvětlit dopady propagandy a chybný popis situace v Evropské unii. Má obavu, že jeho hovory byly monitorovány běloruskou tajnou policií, což může vést k perzekuci v případě návratu do vlasti. Dále poukazuje na dlouholeté rodinné vazby v ČR, kde žije se svou manželkou, občankou ČR. Situace v oblasti lidských práv a politických svobod je v Bělorusku dlouhodobě kritická. Lukašenkův režim potlačuje opozici, nezávislá média a občanskou společnost. Zatýkají se oponenti režimu, ukončuje se činnost organizací hájících lidská práva, novináři čelí věznění či museli zemi opustit, jsou jim rušeny akreditace, stát kontroluje tiskárny. V politických procesech jsou vynášeny tvrdé tresty, stále je uplatňován trest smrti.
11. Dle žalobce existují zprávy naznačující, že osoby navracené ze západních zemí do Běloruska mohou čelit perzekuci a porušování lidských práv. Běloruský režim je známý svým represivním přístupem vůči opozici a kritikům vlády. Navracené osoby, zejména ty, které požádaly o azyl v zahraničí nebo byly politicky aktivní, mohou být vystaveny zvýšenému riziku sledování, zatýkání a dalších forem represí. Konkrétní případy perzekuce navracených osob nejsou vždy veřejně dokumentovány. Organizace zabývající se lidskými právy, jako je Amnesty International, opakovaně upozorňují na systematické porušování lidských práv v Bělorusku, včetně mučení, nespravedlivých soudních procesů a tvrdých trestů pro politické oponenty.
12. Žalobce nyní disponuje toliko usnesením o zastavení jednoho z trestních řízení účelově vedených vůči jeho osobě. Byl obviněn ze spáchání dopravní nehody, protože přenechal řízení osobě, která neměla řidičské oprávnění. Asi dva měsíce předtím se žalobce v roce 2001 účastnil protestů studentů v Minsku proti vládě Běloruska. Žalobce je přesvědčen, že celé toto trestní stíhání je účelově vytvořenou kauzou. Jde o doklad o pokus o jeho pronásledování prostředky trestního práva za jeho politické postoje. Trestní oznámení na žalobce bylo podáno dne 26. 9. 2001 a dne 4. 10. 2001 byl žalobce předvolán ve věci jako svědek. Až nyní se dozvěděl, že byl ve věci obviněn a stíhán zřejmě od 12. 6. 2003. Žalobce byl zaveden do systému osoby v pátrání, od této doby je rodičům a příbuzným žalobce odposloucháván kvůli žalobci telefon.
13. Závěr žalovaného o tom, že žalobce není odposloucháván, je zcela chybný a nepodložený. Navíc jsou zde nové důkazy, které bez viny žalobce nemohly být provedeny jako důkaz. Z telefonátů rodičů běloruský režim ví, že žalobce žádá v ČR o azyl. Žádost o azyl je považována

za pomluvu státu a státního zřízení nebo ve výjimečných případech za vlastizradu. Trestní sankce jsou vysoké a zjevně v rozporu s lidskými právy. Nelze přisvědčit ani jednomu důvodu, proč nebyla udělena mezinárodní ochrana. Pokud jde o porušení § 12 zákona o azylu, žalobce vyjadřoval své politické názory proti běloruskému režimu, což může vést k jeho pronásledování. V případě posouzení hrozící újmy žalovaný podcenil riziko nelidského zacházení, které žalobci hrozí v případě návratu. Nebylo přihlédnuto k rodinné vazbě žalobce k manželce ani k jeho předchozí výchově jejich syna. Toto činí návrat do Běloruska nepřiměřeným, zjevně v rozporu se zásadami přiměřenosti a lidskosti.

14. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě s žalobními námitkami nesouhlasil a navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítnul. Uvedl, že žalobce odjel z Běloruska již v roce 2001, ve správním řízení se nezmiňoval, že by v té době čelil jakémukoli postihu. Žalovaný jinak zopakoval svou argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí. Dodal, že pronásledování je dle Nejvyššího správního soudu nutno vykládat konformně s kvalifikační směrnicí. Nejvyšší správní soud také judikuje, že pro účely posouzení obav z pronásledování je využíván standard přiměřené pravděpodobnosti. Tato možnost musí být reálná, nikoli hypotetická. Obdobné platí pro hodnocení existence důvodných obav ohledně nebezpečí vážné újmy ve státě původu. Musí jít o reálné nebezpečí, jímž judikatura rozumí to, že ve významném procentu případů obdobných situací žadatele o mezinárodní ochranu dojde k nežádoucímu následku. Pokud je určitý stát považován za problematický z hlediska dodržování lidských práv, neznamená to nutně, že kterýkoli občan tohoto státu je negativnímu vlivu vystaven. Špatná ekonomická situace či nespokojenost se stavem dodržování lidských práv nejsou samy o sobě důvodem k udělení mezinárodní ochrany. Tyto závěry Nejvyšší správní soud opakovaně vztahuje i na situaci v Bělorusku. O žalobci nelze hovořit jako o členovi běloruské opozice. V roce 2001 Bělorusko bez obtíží opustil.
15. Krajský soud po zjištění, že napadené rozhodnutí je způsobilé k přezkumu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) a žaloba byla podána v zákonné lhůtě přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, které vydání tohoto rozhodnutí předcházelo, a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
16. K projednání věci nařídil soud jednání. Žalobce hovořil o druhém trestním stíhání jeho osoby v Bělorusku, které souviselo s autonehodou. To dokládal k žalobě připojeným usnesením o zastavení trestního stíhání. Nešlo o skutečné vyšetřování, řízení trvalo příliš dlouho. Dle žalobce bylo tehdy auto záměrně poškozeno, patrně v souvislosti s jeho účastí na demonstracích. Dva muži, kteří se s ním demonstrací účastnili, již zemřeli. Žalobce opakoval, že v telefonátech s rodiči pomluvil Lukašenka a vyzdvihoval NATO. Dle jeho přesvědčení byl odposloucháván, protože byl dříve v Bělorusku trestně stíhán. Bez bližší konkretizace hovořil o případu Lotyš, který také pomluvil Lukašenka a dostal 4 roky vězení. Žalobcovou snahou není za každou cenu získat mezinárodní ochranu, chce však příslib, že nebude vydán do Běloruska.
17. Žalovaný při jednání uvedl, že azylové řízení neslouží k ochraně pachatelů trestné činnosti v zemi původu ani v ČR. Žalovaný nemá pravomoc vydat žalobci příslib nevydání do Běloruska. Žalobce může žádat o pobytové oprávnění dle zákona o pobytu cizinců. Soud při jednání provedl důkaz sdělením podstatného obsahu žalobcem předloženého usnesení o zastavení trestního stíhání ze dne 27. 12. 2011, které je součástí soudního spisu.
18. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod,

nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

19. Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště.
20. Podle § 14a odst. 2 zákona o azylu se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) trest smrti nebo poprava, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, nebo c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu
21. Ze správní judikatury plyne, že skutečnost, že žalobce je státním příslušníkem země s nedemokratickým režimem, není sama o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Z azylového příběhu žadatele o udělení mezinárodní ochrany totiž musí vyplývat, že jemu osobně pravděpodobně hrozí nebezpečí pronásledování podle § 12 zákona o azylu. Judikatura požaduje naplnění určitého stupně pravděpodobnosti ve vztahu k nebezpečí pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu, který označuje jako přiměřenou pravděpodobnost. O takový stupeň pravděpodobnosti se jedná tehdy, jestliže nežádoucí jednání ze strany státních orgánů země původu není v obdobných případech ojedinělé. Případné pronásledování, jemuž žadatel již byl v zemi původu vystaven, je důležitým ukazatelem odůvodněnosti strachu z dalšího pronásledování, nejedná se však o nutnou podmínku. Vychází se z toho, zda osoby nacházející se v obdobném postavení jako žadatel jsou vystaveny pronásledování, přičemž se nejedná o ojedinělé případy. Jedním z argumentů svědčících pro závěr, že žadateli s přiměřenou pravděpodobností nehrozí nebezpečí pronásledování, může být i jeho bezproblémové vycestování ze země původu. Ani ojedinělé uplatnění politických práv nemusí být považováno za natolik zásadní postoj, který by měl odůvodnit pronásledování žadatele o azyl z důvodu uplatňování politických práv. Při hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany se vychází z testu reálného nebezpečí, tj. že ve významném procentu případů obdobných situací žadatele o mezinárodní ochranu dojde k nežádoucímu následku, takže žadatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82).
22. V daném případě směřuje žalobcem přednesený příběh především k důvodu pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, když žalobce prezentuje strach z pronásledování pro zastávání jeho politických názorů. Soud nepopírá, a plyne to i z žalovaným opatřených informací o zemi původu žalobce, že Bělorusko je z pohledu respektování zásad demokratického právního státu problematickou zemí a že přistupuje represivním způsobem k osobám, které považuje za odpůrce režimu. Stejně jako žalovaný se však soud neshoduje s žalobcem v otázce posouzení náhledu běloruských orgánů na žalobce. Ten se sám prezentuje jako politický odpůrce tamějšího režimu natolik výrazný, že běloruské orgány o tomto jeho postoji vědí, sledují jej skrze odposlechy telefonních hovorů a postihnou jej jakmile se do Běloruska navrátí. Dle přesvědčení soudu však lze z azylového příběhu předneseného

žalobcem dovodit, že s velkou mírou pravděpodobnosti stojí žalobce mimo centrum zájmu běloruských orgánů.

23. Žalobce nesporně, že v Bělorusku nebyl od roku 2001, kdy přicestoval do ČR, načež zde žil přes dvacet let nelegálně. Sám uvedl, že žádost o mezinárodní ochranu podal poté, co byl zkontrolován policií a byla mu uložena povinnost opustit území ČR. Motivací žalobce tedy zjevně je legalizovat svůj pobyt v ČR. Udělení mezinárodní ochrany je však pouze specifickým způsobem legalizace pobytu na území České republiky, a to z přesně vymezených důvodů. Nelze přehlédnout, že žalobce nespatořoval důvod k podání žádosti o mezinárodní ochranu při svém příjezdu do ČR, ani např. o cca dvacet let později po kontroverzních běloruských prezidentských volbách v roce 2020 či v na ně navazujícím období represivních opatření uplatňovaných vůči oponentům Lukašenkova režimu. Popsané skutečnosti představují závažnou indicii svědčící spíše o účelovosti žalobcem předneseného postoje, nežli o existenci azylově relevantních důvodů. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu totiž platí, že žádost o udělení mezinárodní ochrany má být podána bezprostředně poté, co k tomu má žadatel příležitost, a to jak z hlediska časového, tak z hlediska prostorového (srov. rozsudek ze dne 9. 2. 2006, č. j. 2 Azs 137/2005-51). K tomu v řešené věci evidentně nedošlo.
24. Žalobce neměl problém v roce 2001 vycestovat z Běloruska. Trestní stíhání za napomáhání ke krádeži, o němž hovořil ve správním řízení, mělo proběhnout již v roce 1992 a jeho vycestování evidentně nezabránilo. Pokud žalobce v soudním řízení přišel s tvrzením o dalším trestním stíhání pro účast na dopravní nehodě, k čemuž předložil usnesení o zastavení trestního stíhání ze dne 27. 12. 2011, není ani tato skutečnost způsobila zvrátit náhled soudu. Lze se jednak pozastavit nad tímto vývojem žalobcova příběhu, když žalobce nevysvětluje, jak předložené usnesení získal a proč o trestním stíhání, které bylo proti žalobci zahájeno v roce 2003 a zastaveno v roce 2011, ještě ve správním řízení, tím spíše, že je v kontaktu s rodinou v Bělorusku, nevěděl a nehovořil o něm, zatímco se o něm dozvěděl právě po jeho skončení s negativním výsledkem pro žalobce. Nadto z usnesení, které soud při jednání provedl jako důkaz, plyne, že běloruský orgán respektoval uplynutí promlčecí doby, a trestní stíhání žalobce za méně závažný trestný čin proto již před lety zastavil.
25. Soud konstatuje, že samotná skutečnost, že stát prostřednictvím svých orgánů vede proti svému občanu trestní řízení, není bez dalšího důvodem pro udělení mezinárodní ochrany. Trestní řízení v souvislosti s krádeží či dopravní nehodou by mohlo být proti žalobci vedeno i ze strany ČR či jiného demokratického právního státu. Že nejde o systematickou šikanu žalobce ze strany běloruských orgánů skrze opakované trestní stíhání plyne již z časového rozptylu trestních řízení, když první trestní řízení se mělo odehrát v roce 1992 a další pak o dekádu později. Před odjezdem z Běloruska se žalobce dle svého tvrzení účastnil protestů, ve správním řízení žalobce nehovořil o jakémkoli negativním následku, který by jej za to postihl. K dotazu na trestní stíhání či odsouzení zmínil výhradně napomáhání ke krádeži v roce 1992. Vycestování žalobce v roce 2001 zjevně nebylo odvislé od tohoto odsouzení. Nebylo odvislé ani od dalšího trestního stíhání, které tehdy nebylo proti žalobci zahájeno a o němž se žalobce, který je zmiňuje teprve nyní, dozvěděl s mnohaletým odstupem v době, kdy již bylo řadu let zastaveno.
26. Žalobce tedy z Běloruska neuprchl před tamním režimem a dle přesvědčení soudu není ani v současné době důvod považovat zmíněná trestní řízení za zdroj důvodných obav z pronásledování či hrozby vážné újmy. Jde o řízení po léta skončená, jejichž tvrzená souvislost s účastí na protestech je zcela vágní. První stíhání z roku 1992 nemohlo z časových

důvodů souviset s účastí na protestech na počátku nového milénia, o druhém stíhání žalobce do skončení správního řízení vedeného žalovaným ani nevěděl, když jej na dotaz ohledně trestních řízení vůbec nezminil a nyní jako nový důkaz v řízení před soudem předkládá zmíněné usnesení. Těžko tedy může vědět, že druhé trestní řízení, nadto pro málo závažný čin, je motivováno snahou běloruských orgánů o jeho represi, když se řízení nijak nezúčastnil, o svém stíhání nevěděl. Žalobcova obava z pronásledování či hrozba vážné újmy musí být aktuální. Běloruský režim se zejména po událostech roku 2020 nepochybně zaměřil na potlačení masy svých odpůrců, v jejichž identifikaci mu jistě výrazně napomohly záběry z tehdejších demonstrací až statisíců lidí. Žalobce stál zcela mimo těchto protestů, když mj. „*nechtěl podstoupit ten risk*“ a v Bělorusku v té době, stejně jako dlouho předtím i potom, vůbec nebyl. To podporuje závěr žalovaného tom, že zájem běloruských orgánů o žalobce velmi pravděpodobně neodpovídá tomu, jak jej líčí žalobce.

27. Žalobce svůj názor opírá zejména o deklarované odposlechy jeho telefonních hovorů s rodiči v posledních letech. Z opatřených podkladových informací o Bělorusku však nelze dovodit, že je pravděpodobné, že žalobcovy telefonní hovory jsou odposlouchávány. Není k tomu totiž dostatečně pádného důvodu. Dle přesvědčení soudu je žalobce pro běloruské orgány s vysokou pravděpodobností maximálně občanem, který se po desítky let zdržuje v zahraničí, pročez o něm není známo mnoho informací. To ostatně plyne také z žalobcem předloženého usnesení o zastavení trestního stíhání. Není však rozpoznáným odpůrcem Lukašenkova režimu, jenž by měl být po desítkách let žalobcova nekontaktní s běloruskými orgány a při neúčasti na zmíněných demonstracích aktivně sledován a perzekvován. V tom je třeba přihlídnout k jistě nikoli nevyčerpatelné kapacitě běloruských orgánů provádět takové sledování, kterou by měl dle žalobce běloruský režim využívat právě na sledování osoby, která je desítky let mimo jeho dosah. Soud považuje za nepravděpodobné, že by běloruské orgány na základě odposlechů vyzvěděly obsah žalobcových telefonních hovorů.
28. Informace, že žalobce je v ČR žadatelem o mezinárodní ochranu, není veřejná a neposkytuje se (§ 19 odst. 2 zákona o azylu), a s přihlédnutím k výše uvedenému závěru učiněnému ohledně odposlechů je pravděpodobné, že žalobce není v Bělorusku považován za žadatele o mezinárodní ochranu v ČR. Ostatně jím žalobce skutečně nebyl po více než dvacet let od svého odjezdu z Běloruska, jehož orgán v roce 2011 zastavil stíhání žalobce mj. s ohledem na nedostatek informací o něm. Zastupitelský úřad ČR v Minsku se nadto domnívá, že cílem zájmu běloruských orgánů o občany v zahraničí jsou opoziční představitelé a osoby, které se aktivně zapojily do protestů po volbách v roce 2020, byť v podkladové zprávě přiznává nedostatek informací o postupu běloruských orgánů. Zákonné ustanovení, které by v Bělorusku postihovalo žadatele o mezinárodní ochranu v zahraničí, dle informací zastupitelského úřadu neexistuje. Tyto informace zastupitelského úřadu však vzhledem k výše popsané konkrétní situaci žalobce soud ani nepovažuje za stěžejní pro rozhodnutí ve věci.
29. Soud shrnuje, že ve shodě s žalovaným nespatřuje v žalobcem uváděných skutečnostech důvodnost obavy z pronásledování ani hrozby vážné újmy. Žalovaný správně připustil, že v případě návratu žalobce do Běloruska se jeho orgány vzhledem k povaze tamního režimu mohou žalobce tázat na to, kde po tak dlouhou dobu byl a co tam dělal. V tom však ani soud nespatřuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Běloruský režim dle opatřených podkladů upírá svou pozornost především na osoby aktivní v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2020 a v návaznosti na ně. Veškerá aktivita žalobce v tomto směru se omezila na telefonické hovory s rodiči, jejichž odposlechnutí je vzhledem k dávnému zmizení žalobce

z dosahu běloruských orgánů nepravděpodobné, a to i když byl žalobce v minulosti trestně stíhán.

30. Dle přesvědčení soudu žalobce za účelem získání mezinárodní ochrany staví svůj příběh do závažnějšího světla než jakým ve skutečnosti je. V tomto kontextu přistupuje soud k žalobcovu tvrzení, že jej před rokem bez uvedení důvodu hledali policisté v domě jeho rodičů v Bělorusku, které považuje za účelové. K takovému pátrání po žalobci, který se v Bělorusku přes dvacet let nevyskytoval, nebyl žádný důvod. Nebyl by tím spíše, pokud by běloruské orgány odposlouchávaly hovory žalobce, neboť pak by věděly, že žalobce, který rodičům volá ze zahraničí, nenajdou v domě těchto rodičů. Nelze tedy uzavřít, že by žalovaný podcenil riziko, které žalobci v Bělorusku hrozí. Je to naopak žalobce, kdo dle nabídnutého azylového příběhu přeceňuje význam své osoby pro běloruské orgány.
31. Soud se znovu vrací k tomu, že dle okolností řešené věci je pravým motivem žalobcovy žádosti snaha zlegalizovat svůj pobyt v ČR, kde má žalobce dokonce manželku. Za tím účelem je třeba postupovat podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Azylovým řízením, jež slouží specifickému účelu, nelze nahradit smysl a účel úpravy obsažené v zákoně o pobytu cizinců. Vzhledem k uvedenému nelze neudělení mezinárodní ochrany považovat za nepřiměřené či rozporné se zásadou lidskosti, jak zmiňuje žaloba. Žalobce nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany a český právní řád skrze zákon o pobytu cizinců vymezuje podmínky, za nichž může cizinec získat pobytové oprávnění v ČR. Skutečnost, že žalobce má českou manželku mu může být v řízení dle zákona o pobytu cizinců nápomocna, bez dalšího však nepředstavuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany, a to ani ve formě humanitárního azylu. Jemu se žaloba výslovně nevěnuje, jde o formu azylu udělovanou tehdy, kdy by bylo nehumánní azyl neudělit. V tomto ohledu soud nepovažuje případ žalobce za výjimečný a odkazuje proto na posouzení žalovaného, s nímž se ztotožňuje. Nic na tom nemění ani zmínka žalobce o výchově „jejich syna“. Myšlen byl patrně syn manželky, neboť žalobce má dle jím poskytnutých údajů jen jednoho syna, který se narodil v roce 2000 a kterého žalobce viděl pouze po narození.
32. Vzhledem k uvedenému soud konstatuje, že žalobce se svými námitkami neuspěl. Jelikož v řízení o žalobě nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti, krajský soud zamítl žalobu jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
33. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 18. července 2025

Mgr. Zdeněk Macháček
samosoudce